

Jeg har tidligere konstateret den langsomme Forretningsgang, vi plejer at have herhjemme. Jeg kunde f. Eks. forgangen Aar pege paa, at man hurtigere kunde bygge en Præstegaard, end man kunde adskille et Pastorat i to selvstændige Pastorater, ja, at det endog varede over et Aar længere at faa denne Adskillelse i Orden, end det varede at faa Bygningen planlagt og opført, og der findes Mængder af den Slags Træk. Jeg vil derfor henstille, at man — og især nu under Verdenskrigen, hvor vi jo alle sammen ønsker, at der maa gives Arbejde i Stedet for Understøttelse — faar det ordnet saaledes, at Ministrene straks lader den elektriske Gnist gaa videre og sørger for, at de faa, der nu sidder og sinker Arbejdet for de mange, kommer til at arbejde saaledes, at de mange hurtigt kan komme i Gang med Arbejdet.

Jeg nævnedes Bestemmelsen i Privatbaneloven om, at der aarlig kan gives Koncession paa 4 Baner, og at det er lagt i Ministerens Haand, hvilke Baner han ønsker at give Koncession til. Dette er naturligvis gjort af praktiske Hensyn, idet man har ment, at Ministeren er den eneste, der virkelig kan skønne over, hvilke Baner der har deres Sager i Orden, og det kan vist neppe være anderledes. Selv om det ud fra Valgkredshensyn kunde være fristende at opfordre den højtærede Minister til at give specielt det og det Baneanlæg Koncession først, skal jeg dog afholde mig fra at gøre noget i den Retning. Men nu, da Arbejdsløsheden staar for Døren — det gør den sikkert nu, da vi gaar Vinteren i Møde, og da der mangler Materiale, saa at meget Arbejde ved Baneanlægene ikke vil kunne udføres —, vil jeg spørge den højtærede Minister, om det da ikke vilde være rigtigt, at man tog fat paa en Del af det Jord- og Bygningsarbejde, der kan udføres, og vilde det ikke i den Anledning være formaalstjenligt, at der blev foretaget en Ændring i Jernbaneloven, saa det blev muligt at sætte flere Jernbaneanlæg i Arbejde paa een Gang? Derved vilde det blive muligt at beskæftige et større Antal Arbejdere i den kommende Vinter. Vi behøver ikke derfor at forrykke Jernbaneloven som Helhed, vi behøver ikke at forrykke Forholdet saaledes, at der i Løbet af de nærmeste Aar bygges flere Jernbaner. Men jeg henstiller til den højtærede Minister at tage under Overvejelse, om det ikke vil være rigtigt at foreslaa en Ændring i Jernbaneloven, saaledes at der blev givet Koncession f. Eks.

til 12 Privatbaneanlæg i 3 Aar — alt-saa det samme Antal, som nu staar i Jernbaneloven —, men saaledes, at Koncessionen gives paa et tidligere Tidspunkt, saaledes at flere Baner kunde blive sat i Arbejde paa een Gang. — Nu vil man maaske svare: Ja, men der er ikke Tipvognespor nok til de forskellige Privatbaner. Nuvel, saa maa der være Konkurrence imellem dem om, hvem der hurtigst og dygtigst kan lægge sig i Selen for at skaffe, hvad der er nødvendigt; det forekommer mig, at Samfundet vilde være tjent med, at en saadan Konkurrence kom i Stand. Jeg vil, som sagt, ikke foreslaa noget bestemt Antal Jernbaner; det maa afhænge noget af, hvor mange den højtærede Minister skønner der i den nærmeste Tid kan gives Koncession til; men jeg vil henstille, at Ministeren, naar Forslag i denne Retning forhaabentlig bliver fremsat, vil være villig til at forhandle med et Udvalg om, hvilke Jernbaner der skal falde ind under de nye Koncessionsbestemmelser, hvad enten det nu bliver 9 eller 12 Baneanlæg, Ministeren nu vil foreslaa at give Koncession i de første Aaringer.

Det Spørgsmaal, jeg her har peget paa, er ikke et Spørgsmaal, som kun vedrører de enkelte Jernbaner, men det er et Spørgsmaal, som vedrører Samfundet som Helhed, for saa vidt som vi alle af mange Grunde er interesserede i, at der gives Arbejde i Stedet for Arbejdsløshedsunderstøttelse. Nu vil det ganske vist være en vanskelig Ting at faa Arbejdere ud paa Landet, ikke blot fordi de ønsker at blive i deres Hjem — og det er jo meget naturligt —, men ogsaa fordi det vil være vanskeligt at skaffe dem Ophold og Bospisning ude i de mange Landsogne, hvor der maaske ikke en Gang findes en Kro. Hvis det skal blive til noget med Bygningen af flere nye Jernbaneanlæg, tror jeg ikke, at vi kommer udenom at bygge Barakker og at sørge for Folkenes Bospisning og Forplejning. Dette vil gøre Arbejdet betydelig kostbarere for de Selskaber, der skal bygge Banerne, og jeg vil derfor henstille til den højtærede Minister at tage under Overvejelse, om det ikke vilde være rigtigt at give et Tilskud fra Statens Side til Opførelse af saadanne Barakker og til Arbejdernes Bospisning. Jeg tror nemlig, at det vil blive saare vanskeligt at faa Folk bospist i private Hjem i disse Tider, og der findes ikke Kroer eller andre offentlige Steder i alle de Egne, hvor der skal bygges Jernbaner.

Jeg har dernæst et Par Bemærkninger